

Het porseleinhoen
maakt zijn opwachting
in Wijmeers.

Cluster Kalkense Meersen klaar voor actie

Ter hoogte van Berlare, Laarne, Wichelen en Wetteren vangt een keten van overstromingsgebieden overtollig water op. Bij extreme waterstanden treden ze een voor een in werking.

In februari van dit jaar kreeg het Scheldebekken extreme waterstanden te slikken door stormtij – de combinatie van springtij en een noordwesterstorm op de Noordzee. De buurt rond Wichelen en Berlare bleef gespaard van wateroverlast. De reden? De gecontroleerde overstromingsgebieden Paardeweide en Bergenmeersen, in Berlare en Wichelen, vingden het overtollige water op. Zulke overstromingsgebieden zijn omgeven door een hoge ringdijk, die achterliggende

(woon)gebieden beschermt tegen wateroverlast. Aan de kant van de rivier ligt een overlooppijk die bij hoge waterstanden kan overstromen. Het overstromingsgebied bergt dan grote hoeveelheden water. Wanneer bij eb het water in de rivier voldoende gezakt is, loopt het gebied leeg via uitwaterings-sluizen, zodat het onmiddellijk paraat is voor een volgende vloedgolf.

VEILIGHEIDSFUNCTIE

Paardeweide en Bergenmeersen zijn niet de enige gebieden die de omgeving rond Wichelen, Laarne, Wetteren en Berlare behoeden voor wateroverlast. De naam Cluster Kalkense Meersen staat voor een keten van gebieden, die een voor een in werking treden bij extreme waterstanden. Eerst is het gecontroleerde overstromingsgebied Paardeweide aan de beurt, dan Bergenmeersen. Als laatste in de ketting volgt Wijmeers, dat in maart van dit jaar feestelijk werd ingehuldigd.

Nu Wijmeers volwaardig deel uitmaakt van de cluster, is de veiligheidsfunctie van de Kalkense Meersen helemaal operationeel. Verder stroomopwaarts, ter hoogte van Wetteren, werkt W&Z verder aan de veiligheid door de aanleg van extra gebieden als Bastenakkers en Ham.

Wijmeers bestaat uit twee zones: het gecontroleerde overstromingsgebied Wijmeers 1 en de ontpoldering Wijmeers 2. Wijmeers 1 vervult een veiligheidsfunctie en is zo ontworpen dat het ongeveer één keer om de vijftig jaar blank staat. “Dat maakt Wijmeers 1 erg belangrijk als sluitstuk van de overstromingsbeveiliging”, zegt projectingenieur **Michaël De Beukelaer-Dossche** van W&Z. “Metingen van W&Z en het Waterbouwkundig Laboratorium Borgerhout tonen aan dat het overstromingsgebied het waterpeil in de Schelde bij extreme stormen tot 35 centimeter kan doen dalen.”

KRAAMKAMER

De ontpoldering Wijmeers 2 biedt troeven voor de getijdennatuur in het gebied. In Wijmeers 1 ontstaat dan weer vooral wetlandnatuur. “Waar de rivier weer ruimte krijgt, ontstaat waardevolle natuur”, vertelt **Dominiek Decleyre**, projectleider bij het ANB. Er ontstaat een gebied van zoetwaterslikken en -schorren dat langzaam kan evolueren naar een wilgenvloedbos. Die habitats zijn extreem zeldzaam geworden in Europa en bieden onderdak aan talrijke vogels en vissen.

“Het landschap in Wijmeers 1 was een rommeltje. Versnipperde populierenbosjes onderbraken het open meersenlandschap. De rijke veengronden raakten sinds de jaren vijftig ingepalmd door hengelvijvers en weekendhuisjes. Daar wilden we iets aan doen. Ons doel: het authentieke rivierlandschap met rivierduin en de bijbehorende fauna en flora herstellen. We hebben

daarom het gebied weer open-gewerkt, zodat het aantrekkelijk is voor weidevogels. Het porselein-hoen en de vele amfibieën en insecten in de streek krijgen opnieuw alle kansen in het moeras. Alle gerooide bomen hebben we elders opnieuw aangeplant – volledig in lijn met de boswet. Het resultaat: 10.000 nieuwe bomen die meer dan 20 hectare aaneengesloten bos vormen.”

De maatregelen hebben effect. Dominiek Decleyre: “In de ontpoldering foerageren verschillende watervogels. Kikkers verkennen de heringerichte poelen en oeverzwaluwen hebben hun eerste nestgangen al gegraven. We spotten ook steeds meer vlinders en libellen. Gebieden als Wijmeers 2 en Paardeweide zijn trouwens de ideale kraamkamer voor vissen. Ze groeien er in alle rust op voor ze de Schelde opzoeken. Daarom wordt de vrije vismigratie zoveel mogelijk gestimuleerd.”

GALLOWAYS

De natuur moet de komende maanden nog verder openbloeien, maar nu al is het volop genieten in het vernieuwde gebied. In samenwerking met Natuurpunt hebben het ANB en W&Z wandel- en fietsroutes uitgestippeld die je langs de mooiste plekjes in de meersen leiden. Dominiek Decleyre: “De nieuwe lussen werden dit jaar ingewandeld tijdens het Natuurpuntfeest op 1 mei. Sindsdien zien we dagelijks wandelaars die het gebied komen verkennen. Een fietstocht met uitzicht op het overstromingsgebied Bergenmeersen of een wandeling door een wei met gallowayrunden: in de Cluster Kalkense Meersen kan het allemaal.”

In het overstromingsgebied kun je het levende kunstwerk met wilgen van Will Beckers bewonderen.

